

55, 266, 260 písm. b) tr. zák.) mimořádného práva zmírňovacího, bylo — jako v případě přítomném — vzhledem k době spáchání trestného činu a vynesení rozsudku vyřaděno z použitelnosti výjimečným předpisem Šu 16 zák. o trestání válečné lichvy, může také opravný soudce pouze v rámci, daném oním omezením, rozhodovati, byl-li trest vyměřen v náležitém poměru ku zavinění, aniž je mu volno z rámce toho vybočovati proto, že zatím suspense mimořádného práva zmírňovacího a přeměňovacího byla zmírněna, případně ohledně přečinů a přestupků proti zákonu o trestání válečné lichvy vůbec odpadla. Neboť v této příčině opravná stolice nerozhoduje, nýbrž zase jen přezkoumává a respektovati musí shodnost rozsudku s právním stavem, který byl pro něj závazným.

Čís. 1627.

Zákon na ochranu republiky ze dne 19. března 1923, čís. 50 sb. z. a n.

Hanobení republiky (§ 14 čís. 5 zákona) v podání na soud.

Otázku způsobilosti projevu, snížení vážnosti republiky, dlužno posuzovati všeobecně, nikoliv jen s hlediska osob, jimž se in concreto obsah jeho dostal nebo mohl dostat k vědomosti.

(Rozh. ze dne 10. května 1924, Kr I 815/23.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku zemského trestního soudu v Praze ze dne 16. října 1923, jímž byl obžalovaný sprostěn podle Šu 259 čís. 3 tr. ř. z obžaloby pro přečin podle Šu 14 čís. 5 zákona ze dne 19. března 1923, čís. 50 sb. z. a n., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc soudu první stolice, by ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Zmateční stížnosti, uplatňující důvody zmatečnosti čís. 5 a 9 a) Šu 281 tr. ř. dlužno přiznati oprávnění s hlediska hmotněprávního zmatku čís. 9 a) Šu 281 tr. ř. První soud vyslovil náhled, že obžalovaný, podav proti platebnímu rozkazu ve sporné věci Cb 17/23 u okresního soudu v U. písemné námitky, v nichž užil slov: »vlastně si přeji říci konečně onu pravdu, ačkoliv již v té naší demokraticko-židovsko-patriotické republice a zrádné ve všem, co jest proti dělnictvu, nemůže a nesmí se říci, co jest hlášeno na schůzích,« tímto písemným projevem, obsaženým v rozšiřovaném spise, tedy veřejně ve smyslu Šu 39 zákona na ochranu republiky hanobil republiku způsobem surovým a štvavým, sprostil však obžalovaného z obžaloby pro přečin Šu 14 čís. 5 zmíněného zákona s odůvodněním, že obsahem podání obžalovaného nemohla býti snížena vážnost republiky, uváží-li se, že podání to se dostalo pouze do ruky úzkého kruhu úřednictva okresního soudu v U., o němž se nemůže, ba nesmí předpokládati, že by v jeho očích mohla

býti snížena vážnost republiky hrubým podáním neuvědomělého dělníka. Právem namítá zmateční stížnost státního zastupitelství, že první soud nesprávně vyložil zákon v ustanovení čis. 5 Šu 14 zákona na ochranu republiky, pokud jde o posouzení otázky, byl-li podaný projev obžalovaného způsobilý vyvolati účinky v cit. zákonném ustanovení předpokládané. Tuto otázku nelze tudíž řešiti, jak mylně činí rozsudek, jen s jednostranného hlediska, bylo-li podání způsobilé snížení vážnost republiky in concreto, t. j. v očích oněch soudních osob, jimž se nejprve dostalo do ruky, nýbrž dlužno vždy uvážiti, bylo-li k tomu způsobilé in abstracto a tuto způsobilost bylo by lze vyloučiti jen tekráte, kdyby bylo možno říci, že projev obžalovaného za žádných okolností nemohl snížení vážnost republiky v očích osob, jimž se obsah jeho podání dostal, nebo mohl dostati k vědomosti. Nezáleží proto na tom, že snad u určitých osob okresního soudu v U. projev obžalovaného nemohl vyvolati účinky, jaké má zákon na mysli vzhledem k jejich předpokládané vážnosti a účtě k republice, kdyžtž není vyloučeno, že se podání obžalovaného, třebaš bylo určeno pro soud, mohlo dostati do rukou dalších osob mimo soud stojících, u nichž není předpokladů pro vyloučení takové možnosti, nehledě ani k tomu, že nelze beze všeho a předem možnost tu vyloučiti ohledně všech osob soudních, jimž se podání mohlo dostati do rukou. Dlužno totiž uvážiti, že podání učiněné u soudu, které již dle pravidelného úředního chodu projde rukama více úředníků po případě i několika stolic, než jest vyřízeno, a pak zůstane založeno ve spisech, do kterých mají i strany i právní zástupci právo nahlížeti, takže kruh osob, jimž může tím způsobem obsah podání přijíti ve známost, jest neobmezený. Pro omezující výklad prvního soudu neposkytuje znění zákona, které jest všeobecné a nečiní rozdílu mezi způsobilostí hanobení in abstracto a in concreto — žádné opory. Bylo proto vyhověti odůvodněné zmateční stížnosti a poněvadž se první soud nevyslovil o subjektivní vině obžalovaného, hanobil-li republiku vědomě a byl-li si vědom, že jeho hanobení může snížení vážnost republiky — nelze rozhodnouti ve věci samé.

Čís. 1628.

Zákon na ochranu republiky ze dne 19. března 1923, čis. 50 sb. z. a n.

Okolnost, že vlastním účelem řeči, pronesené při schůzi obecního zastupitelstva, byla kritika poměrů za republiky, nevylučuje úmyslu pachatelova hanobiti republiku, a způsobilosti projevu, snížení vážnost republiky a ohrožení obecný mír v ní (§ 14 čis. 5 zákona).

(Rozh. ze dne 10. května 1924, Kr I 822/23.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Táboře ze dne 31. října 1923, jimž byl stěžovatel uznán vinným přečinem podle Šu 14 čis. 5 zákona ze dne 19. března 1923, čis. 50 sb. z. a n., mimo jiné z těchto